

Náměst a foto Ludmila Hnyková

INZERCE

Allianz

- pojištění majetku a odpovědnosti za škodu
- životní a úrazové pojištění osob
- penzijní připojištění Allianz penz. fond
- cestovní pojištění

Marie Šírová – obchodní zastoupení
Allianz pojišťovna, a. s.
Podrobnější informace: 0606/253 928
tel. záznam. 0428/395 092.

**PRONÁJEM
NEBYTOVÝCH PROSTOR
VE VYSOKÉM N.J.**
Ulice Dr.K.Farského č.p.127
(50 m od náměstí)

Obchodní nebo provozní prostory
120 m2 (celkem 5 místností) v přízemí
s výlohou a vlastním vchodem z ulice.
Vodní a el.přípojka 220/380 V, WC.
Vhodné pro obchod se sklady,
Restauraci, potravinářskou výrobu atd.

Kontakt: Vladimír Hásek, tel.: 0428/385360

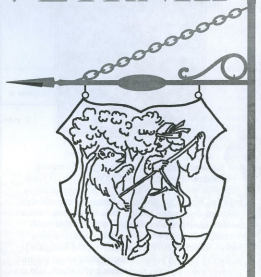
Řešení fotohádanek z tohoto čísla:

1. Po silnici z Vysokého do Tříče
2. Hřbitov
3. Ještědská ulice
4. Tyršova ulice

Zpravodaj MěÚ Vysoké nad Jizerou - Větrník 1-2/2002 vedoucí redaktorka
Ludmila Hnyková, náklad 450 ks, cena 10,-Kč. Příspěvky zasílejte do každého
3. v měsíci na MěÚ ve Vysokém n. J. PSČ 512 11.

V roce 2002 vytiskl R. Friede, tiskárna merkantilu Roprechtice - tel/fax 0432/59 31 63.

VĚTRNÍK

Leden - únor 2002

ZPRAVODAJ MĚSTSKÉHO ÚŘADU
VE VYSOKÉM NAD JIZEROU

Komenský kdysi napsal, že se jako Evropané podobáme cestujícím na jediné velké lodi. Je tomu opravdu tak, Evropa vždycky byla jedním jediným velkým, byť velmi složitě strukturovaným politickým tělesem. Její vnitřní řád byl však vždycky vnucován těmi silnějšími těm slabším - a pokud si ti slabší uhájili důstojné postavení, pak obvykle za cenu nekonečných obětí. Padesát let evropské integrace je historicky prvním pokusem uspořádat Evropu vskutku spravedlivě a s plným respektem k vůli všech, kdo se ho účastní. Svými důsledky se tato integrace obrací ve prospěch všech Evropanů...

Z novoročního projevu prezidenta Václava Havla

Vážení občané,

dovolte mi, abych Vám - osobně, I jménem svých spolupracovníků - popřál mnoho spokojenosti, osobních úspěchů, pevné zdraví a úspěšný vstup do dalšího roku třetího tisíciletí.

Jindřich Matura, starosta města

ZPRÁVY z městského úřadu

Hovory S

*Pomůžeš-li mně,
pomůžu já tobě.*

V zájmu veškerého dění je letošní zima. Nás dříve narozené nutí k trochu nostalgickému vzpomínání na zimy našeho mládí, mládež se raduje z neomezených možností zimních sportů, cizí hosté i turisté a náhodní návštěvníci obdivují krásy zimní přírody. Takové Vánoce už málokdo pamatuje.

Jenomže tehdy dávno, když se taková sněhová nadílka objevila, vzal každý, kdo mohl, lopatu, protáhl si cestičky a cesty, koňské potahy nebo sáně protáhly silníci a všichni byli spokojeni, když mohli na Štědrý večer jít na půlnoční.

Umíme si představit letošní zimu bez pluhů, fréz, nakladačů a těžkých aut? Neumíme. Někdo ale musí ty

stroje řídit, časné vstávat, nedbat na mráz a chumelenici, protože silnice musí být průjezdná, aby nevázly spoje, aby návštěvníci mohli do hor. Tohle všechno víme. Ale místo vděku, místo poděkování všem, kteří tuto těžkou a náročnou práci dělají, jsou mnozí obyvatelé našeho města nespokojeni. Cesty nejsou podle nich dost dobře protaženy, do některých se pluhů nedostaly, jinde snih při pluhování zasypal popelnicí. Proč právě u jejich domu není snih odstraněn, proč jejich plot byl při pluhování zasypán, jak budou moci k jejich domu přijet hosté na dovolenou! Pak dovolená skončí, ale řada majitelů penzionů nebo pokojů pro hosty zapomene, že je třeba za tu práci se sněhem také zaplatit. Deset korun za hosta a noc se zdá být velká suma. Vždyť to nebyli cizí hosté, byly to nejednou samé tetičky, přijeli bratrance, strýčkové, že neumějí česky, to nevdají, za co bychom městu platili? Jsou i takoví vykukové, kteří bujně studentské mládeži nalíjí "panáčky", aby zapomněli, u koho že to byli. V hospodě to rozveselena mládež dává pak k dobru.

Že ta údržba stojí město nesmírně mnoho peněz a že mají občané nejen práva, ale také povinnosti, to tyto lidi nezajímá, výsměšně se dokonce chovají k těm, kteří zaplatí. Naštěstí je většina těch slušných, někteří nabídli i osobní pomoc. Nezapomínejme, že se v tak malém městečku všichni známe a víme o sobě. Řčení v úvodu kdysi platilo, soused pomohl sousedovi. Nemohlo by platit i dále? Město pomohlo mně, já mám jako občan povinnost k městu.

Myslím, že toho záporného bylo dost, obrátíme list a poděkujeme za dobrou práci všem, kteří si to bohatě zaslouží. Ve Vysokém patří poděkování Zemědělskému družstvu Horal, jsou to jmenovitě pánové Lupek, Drmla, Housa, Patočka, Janů, dále silničářům páni Novákoví, Válkovi, Šidovi a přirozeně díky patří i panu cestmistrovi Tomšovi. Uklízeli hlavní tahy, místní silnice i parkovací plochy, i v noci na zavolání, spadli např. někde snih se střechy. Díky patří i panu Mejnarovi, hochům Plúchovým, Petru i Lubošovi Josífkovým, bratrům Šilhánovým. Jestli jsme na někoho zapomněli, promiňte nám to, nebylo to úmyslné, ale některá jména ani neznáme. Díky všem, kteří se zasloužili. Ze Sklenavic i Rovní všichni obyvatelé chválili Noskovy, přeci nikdy nebyla obec tak uklízená. Starou Ves pomáhal zprovozňovat Mirek Slavík. Vstával ve tři hodiny ráno, aby všechno stihl, a našli se bohužel i lidé, kteří mu za tuto práci doslova nadávali. Kam jsme se to dostali?

Je třeba dále poděkovat i zaměstnancům MěÚ pánům Klímovi,

Burgermeistroví a Nesvadbovi za starost o vodu a za úklid o svátcích. Starosta města pan Jindřich Matura děkuje našim prostřednictvím panu tajemníkovi Ing. Štěpánkovi za perfektní organizaci a každodenní přítomnost při všech velkých akcích, spojených se zprovozněním města a celého Vysocka.

Jistě vás bude, vážení čtenáři, zajímat i ekonomická stránka sněhové nadílky. Do 11. ledna 2002 za práce se sněhem už bylo vydáno přes 150.000 Kč! Kolik desítek tisíc město ještě zaplatí, netroufá si nikdo odhadnout. Tyto peníze budou ovšem chybět jinde, nesplní-li tzv. podnikatelé v ubytování svou povinnost. Dokonce jeden fenomén: majitel pronajal na Vánoce celý dům a ani se ve Vysokém neukázal.

Příklad hodný následování nakonec: manželé Peškovi, majitelé čerpací stanice, věnovali městu sponzorský dar - 100.000 Kč! My všichni, kteří to s městem myslíme dobře, děkujeme.

Nyní stručně ke splněným i nesplněným úkolům. Hlídaní parkoviště dosud není zřízeno, protože zájemce, přestože podepsal smlouvu o nástupu do Vysokého v listopadu 2001, se dosud nedostavil. Bude provedeno nové řízení.

Na Petruškových vrších je povolena těžba dřeva.

Na depozitáři a bytovkách začaly zimní závěrečné práce.

Stočné bylo vyřešeno a doplaceno.

Pro rekonstrukci kuchyně ZŠ je hotová projektová dokumentace a zpracovává se další stupeň. Záleží

ovšem na financích. Rozpočet je 2.456.000 Kč!

Věšímu lesů už město dostalo zpět, ale jedná se ještě o řadu menších lokalit.

Další úkoly

Konečně je definitivní podoba vlajky a znaku a bude připravena k předložení parlamentu.

V roce 2004 bude našemu městu 650 let. Je to jistě významné výročí, kterému je potřeba již nyní věnovat pozornost. Do konce ledna bude ustavena komise pro zajištění oslav. Zastupitelstvo odsouhlasilo konání oslav, jmenování komise a finanční podporu MěÚ.

Na základě rozhovoru se starostou připravila Ludmila Hryková

Jízdní řád

* Spoj č. 15 ze Semil, autobusového nádraží, je posunut z 11.45 na 11.30 hodin.

* Spoj č. 15 do Vysokého na náměstí - odjezd ze Semil, autobusového nádraží, ve 12.40 hodin.

* Spoj č. 16 do Semil, na autobusové nádraží - odjezd z Vysokého, z náměstí, ve 14.00 hodin.

* Spoj do Prahy (jezdí Benátky nad Jizerou) - sobota - odjezd z Prahy Florence do Vysokého 6.30 hodin; odjezd z Vysokého do Prahy 11.30 hodin. Neděle - odjezd z Prahy Florence do Vysokého 14.00 hodin, odjezd z Vysokého do Prahy 17.45 hodin.

Upozornění

Milí čtenáři předplatitelé, i v letošním prvním čísle Větrníku najdete složenkou, kterou můžete uhradit - nejpozději do konce dubna - předplatné na rok 2002. Jeho výše se nemění, tzn. při zaslání poštou je to 114,- Kč, při donášce nebo vyzvednutí v muzeu 60,- Kč. (Jeden výtisk stojí 10,- Kč, poštovné za něj 9,- Kč, v roce vyjde šest čísel zpravodaje.) Samozřejmě je možné zaplatit, bez dalších vydání, přímo na MěÚ, a to paní Ivě Havelkové. Vzhledem k tomu, že mnozí z vás se zajímali o úhradu předplatného již v prosinci, věříme, že opozdílí bude minimum. Ti pak žel musejí počítat s tím, že - jak rozhodla redakce po zkušenostech z uplynulých let - další čísla zpravodaje budou dostávat dříve než po zaplacení. Doufáme, že nám zachováte přízeň.

red.

Zprávy z muzea

Zpráva o činnosti muzea za rok 2001

Provoz muzea v roce

V muzeu působili celoročně Vladimír Hladík (feditel muzea), Jana Vaváčeková (na půl úvazku), Mgr. Alice Sládková (na půl úvazku) a

zajišťovali veškerou činnost i střídání při dovolených. V rámci rekvalifikace tu na jaře vypomáhal s inventurou Jan Hejral ml.

Po schválení MZ s účinností od 1. 12. 2001 došlo ke zvýšení vstupného pro žáky ZŠ Vysoké nad Jizerou na 5,- Kč, pro ostatní žáky do 15 let na 10,- Kč, pro studenty a důchodce na 15,- Kč. Plné vstupné zůstalo nezměněno, je to nadále 20,- Kč.

Návštěvnost

Muzeum v loňském roce navštívilo 8 266 osob.

Badatelské a studijní návštěvy

Byly zaměřeny na zahraniční letce, historii města, sociální poměry, betlémy, sochy, mince, zvyky, lyžování, osobnosti, lékařnu, hudbu. Za tímto účelem navštívilo muzeum 52 osob.

Výstavy

Ve výstavní místnosti v přízemí se mohli návštěvníci postupně seznámit s kameny a minerály, prádlem zdobeným ruční výšivkou a krajkou, s Krakonošů - opět po deseti letech, betlémy, jesličkami, hračkami a zvyky. V galerii muzea vystavovali Hana Pýchová obrazy a grafiky, Josef Charousek obrazy z Českého ráje, Zdeněk Veselý koláže, Eva A. Schmidtová obrázky a kresby a Ludmila Štěpánková-Hnyková umělecké objekty z těla převážně na fotografiích. Vystaveny byly i obrazy Jaroslava Gruse, a to při příležitosti 110. výročí jeho narození.

Restaurátorská činnost a opravy

Byly ošetřeny železné předměty nalezené ve sklepě a ošetřeny a opraveny nové přírůstky. Ing. Josef

Hejral provedl pravidelnou údržbu pohyblivého Metelkova betléma.

Práce na expozicích

Nově upravena a rozšířena byla expozice Krakonošů v představách lidových tvůrců a na schodišti ke galerii byly instalovány reprodukce Adolfa Kašpara ke knize K. V. Raise Zapadli vlastenci.

Nová zařízení a vybavení

Ze sponzorského daru byly pořízeny další vitríny do výstavní síně. Muzeum po jednáních započatých v roce 2000 formálně získalo knihovnu (nábytek) dr. Karla Kramáře, kterou měl kdysi ve své vysoké vile a kterou pak převzalo Národní muzeum. Je připravena k odvozu v depozitáři v Křinci.

Opravy a údržba budovy

Koncem roku elektrikářská firma provedla výměnu vnitřního osvětlení v expozicích.

Akviziční činnost

Různé domácí nářadí, lyže a lyžařské boty, součásti oblečení a oděvní doplňky, figurky a jiná ztvárnění Krakonošů, rukopisy a práce vystavujících umělců jsou novými přírůstky, přičemž téměř všechny získalo muzeum darem.

Muzeu byla věnována i kniha R. Karpase a kolektivu Stalo se na severu Čech 1900 / 2000, pro kterou pracovníci muzea připravovali v roce 1999 podkladové materiály za Vysocko.

Evidence a ochrana sbírek

V polovině roku byla ukončena inventarizace a zápis sbírkových předmětů do Centrální evidence sbírek pro Ministerstvo kultury.

Zvláštní akce

Součástí výstavy Krakonošů byla výtvarná soutěž Krakonošů očima dětí. Zúčastnilo se jí přes 200 dětí z celé republiky, jež byly zařazeny do čtyř kategorií. V rámci každé kategorie byli vyhlášeni a odměněni tři výherci. Stáb České televize z Brna pořizoval v expozici lyžařství záběry pro připravovaný film Kruhy na sněhu. O muzeum se zajímal i Český rozhlas Praha, jehož redaktorka tu natočila reportáž.

Reklama a propagace

V muzeu je pro zájemce z řad návštěvníků i z různých institucí k dispozici několik druhů letáčků a o muzeu je možné dočíst se i na internetu - adresa <http://sweb.cz/vysokenj>.

vav + al

*** ** *

Pozvánka do muzea ...

na probíhající a připravované výstavy

Prostřednictvím svých obrazů vystavených v galerii muzea se poprvé ve Vysokém představují akademický malíř Jan Řeřicha (*1960) a jeho dcera Karolína (*1984). Otec, tvořící pod uměleckým jménem Cardamine, se věnuje krajinomalbě a figurální malbě. Od počátku 80. let měl několik samostatných výstav v galeriích a dalších kulturních a obchodních institucích převážně v Praze. Prezentoval se i v rámci kolektivních výstav jak doma, tak v zahraničí - v

Německu a Itálii. Jeho obrazy vlastní sběratelé v Čechách, Německu, Švýcarsku, Japonsku, Španělsku, Singapuru a USA, byly zakoupeny také pro Bílý dům ve Washingtonu. Žije a tvoří v Praze. Dcera je studentkou pražské Výtvarné školy Václava Hollara. Absolvovala několik studijních pobytů v Čechách a studijní cesty do Německa, Anglie, Chorvatska a Itálie. Vystavovala kolektivně i samostatně.

Vysokou muzejní galerii oživují mj. Usínající jefabiny, Panorama z Kozáčkova, Předjafi - podvečer, Modrý den a Zamyšlené stromy Jana Řeřicha a Modrostříbrné světlo, Krajina, Údolíčko, Jarní tání a Růžová krajina Karoliny Řeřichové. Výstava potrvá do konce února a je prodejná.

Výstavní místnost v přízemí muzea bude v únoru a březnu opět patřit kamenům a minerálům Josefa Malého z Rovenska pod Troskami. Letos má být výstava zaměřena na historii současnosti zpracování drahých kamenů. Věříme, že loňský zájem o "chladnou krásu" se bude opakovat.

al

Sokolská biokapela

Historie kapely bez kapelníka a bez kapely

2. část

A pak nastaly ty nezapomenutelné večery u Hlušíků v domku čp. 262,

kdy jsme tu krásu objevovali a navičovali, krásu nám neznámou, bez odposlechu, protože tenkrát žádná reprodukováná hudba nebyla, nebylo rádio, televize. Ve Vysokém v té době, pokud vím, byl jen jeden gramofon s troubou v Lantverově restauraci a jednu jedinou desku s dvěma Sousovyými americkými pochody tehdy populárními, a pak Edisonův válečkový fonograf na výměnnou paní Brožové na náměstí. A tak jsme vlastními silami seznamovali se s muzikou, kterou jsme většinou neznali a neslyšali. Byla to často dřina, bylo toho najednou moc a čas kvapil, ale únava z ní - blaho samo. Po nastudování valné části repertoáru jsme si pozvali několik vůdčích činitelů jednoty k poslechu a byli jsme pochváleni patrně za spolupůsobení výtečného gulášku, který k večeru paní Hlušíčková připravila.

Kdy došlo k prvnímu biografickému představení a tím i k našemu prvnímu vystoupení před obecním, se nepamatuji, a příslušné zápisy o tom, jakož i o dalším provozu biografu vůbec, shofely spolu se sokolovnou. Programy biografu, pokud se pamatuji, sestávaly povětšinou z produkce tehdejších předních filmových společností. Objednávky filmů měl v referátu bratr Hlušíčka. A když pak někdy film se nelíbil, odnesl to chudšík Vašek.

Skladba večerního představení sestávala zpravidla z dvouhlínné veselohry nebo přírodního snímku a hlavního celovečerního filmu. Tehdejší veselohry plné honiček, kopanců a šlehačkových bitev

můžeme ještě dnes vidět v televizních vysíláních cyklu Komik a jeho svět. Ke každému představení jsem měl za úkol podle počtu dílů filmu vybrat potřebný počet skladeb, a to opravdu naslepo, poněvadž děj filmu mi nebyl znám a věděl jsem jen, jde-li o drama nebo veselohru, a tak volba hudby byla zdaleka jen náhodná. Někdy jsem se alespoň částečně střelil, jindy zas jsme vytvářeli náladu zcela opačnou tomu, co se dělo na plátně. A tak se stávalo také, že když třeba na plátně umíral hrdina nebo šel funus, hráli jsme k tomu řízný marš ba i jinou svižnou skladbu od podlahy. Teprve po sobotním představení a shlédnutí filmu - uměli jsme po čase téměř všecko nazpaměť, takže při hraní jsme mohli sem tam mrknout na plátno - jsem mohl udělat potřebné korektury.

Pokud jde o technickou stránku představení, vypadalo to takto: Hráli jsme na galerii a nikoliv před plátnem, jak to bylo obvyklé. Pro nás to mělo ohromnou výhodu, že jsme byli izolováni od obecnstva, a tak jsme mohli s pocitem naprostého a nerušeného soukromí klidně muzicírovat, a pak, a to hlavně, mohli jsme tam kouřit, a to, chachá, pod patronací a za osobní účasti zděšeného hasiče v plné zbroji. Kouř dolů do sálu nešel, držel se spiklenecky u stropu, a tak nikdo o tom neměl ani potuchy. K tomu nutno dodat, že takové tehdejší představení mívalo za večer někdy až osm přestávek, podle toho, kolik dílů film měl. Po každém dílu se rozzvítilo světlo a přestávka trvala tak dlouho,

pokud operatér Standa Pohořalý nevměnil kotouč s filmem, protože jsme měli jen jeden projektor. Pak se zas zhaslo a tak to šlo až do konce filmu. Každá přestávka nám poskytla dost vítaného času na pár blaů z cigarety. A tak nám bylo docela blaze už i v tom příjemném vědomí, že nás lidé mají rádi, rádi nás poslouchají a jsou vděční za ten trošce dobré muziky. Aniž bych chtěl nám lichotit, mnoho lidí říkalo, že do biografu chodějí také kvůli hudbě a že i když film je třeba nenadchne, že nelitují návštěvy biografu. Tomu svědčí konečně i to, že do vysokého biografu chodili i lidé ze vzdálených míst, až měli jinam blíž.

Pro úplnost musím se zmínit i o tom, že jsme hráli úplně zdarma, tedy sokolsky nezištně. Až po několika letech, a to i na připomínky z řad návštěvníků, kteří to dost těžko chápali, nám jednota věnovala čistý výnos jednoho večera, něco jako benefici. Když se to tenkrát uvedlo ve známost, bylo večer v biografu nabit, a byli jsme uvítáni a po skončení představení odměněni potleskem.

*Pokračování přístě
Prokop Házek, 1984*

Z dopisů muzeu

Při zářijové návštěvě Vysokého jsme s manželem opět navštívili muzeum. Líbila se nám výstava Krakonošů, stále obdivujeme chodící betlém a velmi nás potěšila výstava malířů. Od každého máme jeden obraz.

Na pana Gruse mám nezapomenutelné vzpomínky. Už ani nevím, jak se to stalo, ale několikrát mě vzal se svou dcerkou Jarkou na procházku a v zimě na lyže. Pan Grus byl velmi milý a jemný pán. Bydli ve Vysoké boudě. Jarka dostávala od rodičů všelijaké dobroty a se mnou se vždy o ně podělila. Na její maminku se také pamatuji, ta byla na Jarku dost přísná. Ráda vzpomínám na hezké chvíle prožité v jejich přítomnosti.

Hana Pochopová

Víte, že . . .

stav obyvatel Vysokého nad Jizerou a k němu přilehlých obcí k 1. 1. 2002 byl 1350 (666 žen a 684 mužů) a jejich průměrný věk (uváděný dále v závorkách) 38,5 let?

Vysoké nad Jizerou

923 = 456 žen + 467 mužů (37,1)

Helkovice

33 = 21 žen + 12 mužů (45,5)

Horní Třetě

144 = 67 žen + 77 mužů (39,2)

Sklennávice

197 = 96 žen + 101 mužů (40,3)

Stará Ves

53 = 26 žen + 27 mužů (50,3)

v roce 2001

uzavřeno 11 sňatků, z toho 2 církevní
narozeno 11 dětí
zemřelo 10 občanů
přistěhovalo se 30 občanů
odstěhovalo se 24 občanů

stav v domově pro seniory k 1. 1. 2002

počet bytů 18 + rodina domovnička
počet obyvatel 22

Vloni se odstěhovala paní Voříšková, dva měsíce tam žil pan Augustin a přistěhovala se paní Dlabolová z Bozkova.

al

*_*_*_*_*

1. prosince uvedl Divadelní spolek Krakonošů derniéru komedie Jevana Brandona-Thomase Charleyova teta. Hrál se úspěšně 36krát v 30 místech blízkého i dalekého okolí, všude s velkým úspěchem. I o tomto posledním představení byl sál divadla doslova nabitý a opony neměly konce. Všem, kteří se na této hře účastnili, patří velký dík.

lh

*_*_*_*_*

jsou nenechavci už i ve vysoké knihovně? Za všechnu péči a kamarádské jednání se někteří žáci takto odměňují knihovnici Ivě Řehořové. Přisvojují si věci, které jim nepatří. Záměrně se vyhýbám slovu krádež. Bylo by dobře občas prohlédnout doma aktovky, případně kapsy.

lh

Školní okénko

ZŠ

Poděkování sponzorům

P&P s.r.o. - stavebně montážní práce
H-N-H s.r.o. - stavební firma
pan PharmDr. Ďurďa - lékárna U Černého medvěda
pan MUDr. Prokop - soukromá zubní ordinace
pan Bachtík - cukrárna U Bachtíků
pan Havel - prodejna Falco
pan Daniel - hotel Větrov
pan Pokorný - Elektronika s.r.o.
paní Lánská - prodejna textilu
pan Janoušek - prodejna potravin
pan Novák - Škodějev

Za finanční dary uvedených sponzorů byla zakoupena Encyklopedie zvířat, která obsahuje 1028 obrazových a informačních karet. Budou ji využívat žáci všech ročníků. Dále plánujeme doplnit kabinet přírodopisu o nové mikroskopy.
Vedení školy všem upřímně děkuje.

*Drahoslava Nydrlová, ředitelka, a
Ludmila Halířová, zástupčiny
ředitelky*

ISS

Informace ze školy

ISS ve Vysokém nad Jizerou přešla pod nového zřizovatele, kterým se stal Liberecký kraj. Věříme, že spolupráce s regionálním zřizovatelem bude pro naši školu přínosem.

Vážení občané, přejeme Vám do nového roku hodně spokojenosti a zdraví.

*Za všechny zaměstnance
Ing. Markéta Zelinková, ředitelka*

Z KULTURY

DIVADELNÍ KUKÁTKO

*Byla, nebo nebyla laťka přilís
vysoko?*

Vysoké (pan hoteliér Mařatka by dodal "ty díro drahá"), malé podhorské městečko, nemající samo ani tisíc obyvatel, žije kulturněji než mnohá větší města. Důkazem bylo i letošní podzimní kulturní a sportovní dění: dvě divadelní premiéry, úspěšný Krakonošův divadelní podzim, MČR na kolečkových lyžích, derniéra po 36 vystoupeních - a laťka byla pěkně vysoko. Blížily se Vánoce a divadelní obecenstvo Vysocka se těšilo na vánoční představení. Bude? Nebude?

Objevila se řada problémů - praskl kotel v Krakonoši, po mnoha letech se dostavila opravdová vysoká "zejma" se studeným povětrím a mrazy. Herečky, kterých bylo celkem šestnáct, nebyly jen z Vysokého, ale z celého okolí. Dvě ze Lhotky, jedna ze Staré Vsi, čtyři ze Tříče, jedna z "Jablonečka" a jen osm z Vysokého, a některé z nich stály na prknech jeviště poprvé v životě.

Všechny hrály dobře. Láska k divadlu režisérky Slávky Hubačíkové překonala všechny překážky a divadlo se hrálo. Byl to dánský kus od Axela Breidahlha Vzbouření v útavu šlechticů. Pilířem celého představení byla paní Alena Jandourková, která nezapře svou ochotnickou minulost. Pokroková a inteligentní šlechtice, která stála v opozici proti všem dvanácti starým pannám, hraběnkám, baronkám a slečnám von... Uznání patří i paní Marii Doulbalíkové alias abatyši, hrála první a vlastně po téměř celé představení. Všechny uměly bezvadně úlohy, nedošlo k žádným trapným scénám, režisérka zvládla představení na výbornou, ale sama už nezvládla horečku, která ji po celý večer ubírala radost ze zdárně půlroční práce. Tak dlouho se nácviku věnovala a nakonec na reprizu se už ani nemohla dostat, protože teplota stoupla na 40°C. Zaslouží si velkou pochvalu i za návrh kostýmů. Bylo to velice působivé, když se černé dámy změnily v bílé s fialovými šerpy, nebo když se objevily v nočním prádle a čepicích uprostřed noci a nakonec už jen hrstka těch zbylých se představila v civilu. Jako motýlek působila

Monika Žantová svým mladím a púvábem coby "dítě hřichu". Ocenit je třeba i veškerý technický personál, všechno fungovalo bezvadně.

A obecenstvo? Bylo výborné. Nikdo se nezalekl zimy ani vánice a sál byl nabýt, i přístavky zase fungovaly. A ještě jedna akce zaslouží ocenění. Zkušené aktérky prosincové demiérky přišli na závěr na jevišti poděkovat květinami svým méně zkušeným, ale úspěšným kolegyním - šlechticům. Určitě jim to udělalo radost.

Na jednu vadu na kráse bych ale ráda upozornila. Jistě se bude představení ještě opakovat - bylo by dobré zkrátit přestávky mezi jednotlivými obrazy. Všem však patří dík za to, že věnovali tolik svého volného času, aby potěšili divadelní obecenstvo Vysocka.

Jak vysoko dosáhly šlechtičky na pomyslnou lafku, to musí posoudit diváci sami.

Přeji všem hodně zdraví do další ochotnické práce v roce 2002. Zlomte vaz!

Ludmila Hryková

Pozvánka

* na divadelní představení Sluha dvou pánů. Je připraveno pro všechny ty, kterým unikla zájmová premiéra, na sobotu 26. ledna 2002 od 19.30 hodin.

* na dětský maskarní rej, který se bude konat tradičně v divadelní

budově Krakonoš ve Vysokém z sobotu 2. února 2002 od 14.00 hodin za hudebního doprovodu pana Pošepného.

* na maskarní rej pro dospělé, který vypukne také v sobotu, ale 2. března. Masky i ostatní návštěvníci jsou srdečně vítáni.

Na všechny tyto akce srdečně zve Divadelní spolek Krakonoš.

- hej -

Z dopisů našich čtenářů

Jak jsem hrála divadlo

Do divadla jsem chodila moc ráda. Obdivovala jsem Aničku Poloprutskou, nyní Škaloudovou, a líbil se mi pan Piazza. Když mi bylo patnáct let, nabídl mi pan Urban, abych si také zahrála, když mám tak ráda divadlo. Měla jsem z toho strach. Jmenovalo se to "Šťastná to žena", bylo to od nějakého sovětského autora. Vůbec se mi ta hra nelíbila, ale bylo pro mne velkou ctí, že si mohu zahrát s tak zkušenými a ke mně tak shovívavými herci. Byla to paní učitelová Doubalíková, paní učitelka Bartoňová, pan Jaroslav Janda a pan Urban. Hráli jsme to pak ještě v Rokytnici nad Jizerou a v Lomnici nad Popelkou. Ráda vzpomínám na všechny tyto obětavé ochotníky a na jejich vzájemný přátelský vztah.

Hana Pochopová, Benecko

Beseda s Ladislavem Sitenským

Ve středu 21. listopadu 2001 se v budově České spořitelny konala beseda s našim známým fotografem Ladislavem Sitenským. Ten měl možnost zachytit během svého života mnoho zajímavých okamžiků. Jak sám říká: "Dějiny šly kolem mne a já jen evakoval spoušť fotoaparátu."

Ladislav Sitenský se narodil roku 1919 v Praze. Už v mládí patřilo mezi jeho koníčky fotografování, cestování a také sport - lehká atletika. Již před válkou měl možnost se několikrát podívat do Francie, kde také nalezl svoji pozdější manželku. Po maturitě na gymnáziu absolvoval dva semestry architektury, poté však získal stipendium ke studiu tohoto oboru ve Francii. Tam také 15. srpna 1939 odjel. Jak datum napovídá, studium se stal členem Svazu výtvarných umělců a žil "na volné noze". V letech komunistické nadvlády měl několik výstav a vydal šest knih, z nichž se bohužel právě ta první nedostala na pulty knihovnictví. Měla název "Perut' 312" a vytištěna byla v únoru 1948. Do distribuce se již nedostala, valná většina výtisků šla do stoupy. Zachovalo se pouze několik kousků, které jsou dnes sběratelsky velmi cenné. Během let 1948 - 1989 se Sitenský věnoval zejména fotografování hor a Prahy. V letech 1992 - 1994 pořádal úspěšné výstavy nazvané "Křídla svobody". V devadesátých letech měl ještě několik výstav, zatím poslední se konala v roce 2001 v Liberci.

V rámci besedy byly promítnuty dva konci roku 1942 přemístěn k Inspektorátu československého letectva (IČL), kde působil pod generálem Janouškem. To už se mu fotografování stává hlavní náplní jeho práce u IČL. Fotografeje jak u čes. peruti, tak i u naší obrněné brigády. Právě snímky z této doby jsou zdrojem pro mnohé publikace s válečnou tematikou. Sitenský využil těchto fotografií i pro svoji knihu "Z válečného deníku". Ve spolupráci se Zdeňkem Hurtem vyšla kniha "Stíhači". Do vlasti se vrátil v polovině srpna 1945 na palubě osobního letadla anglického krále spolu s generálem Janouškem a dalšími špičkami našeho tehdejšího letectva.

V armádě působil do konce roku 1946, kdy začal fotografovat na živnostenský list. O dva roky později se stal členem Svazu výtvarných umělců a žil "na volné noze". V letech komunistické nadvlády měl několik výstav a vydal šest knih, z nichž se bohužel právě ta první nedostala na pulty knihovnictví. Měla název "Perut' 312" a vytištěna byla v únoru 1948. Do distribuce se již nedostala, valná většina výtisků šla do stoupy. Zachovalo se pouze několik kousků, které jsou dnes sběratelsky velmi cenné. Během let 1948 - 1989 se Sitenský věnoval zejména fotografování hor a Prahy. V letech 1992 - 1994 pořádal úspěšné výstavy nazvané "Křídla svobody". V devadesátých letech měl ještě několik výstav, zatím poslední se konala v roce 2001 v Liberci.

V rámci besedy byly promítnuty dva

snímky z cyklu GEN (Galerie elity národa). První z nich byl natočen v roce 1993 a druhý na počátku letošního roku. Nejzajímavější však byl zcela určitě snímek, který natočil sám Sitenský ve Velké Británii. Téma čerpá ze života u 312. peruté, příběh je poněkud odlehčený, vypráví o milostných problémech českého pilota s anglickou dívkou. Dále jsme viděli několik kratších sekvencí, např. rozhovor se Sitenským při příležitosti 50. výročí vylodění spojenců v Normandii, zahájení jeho výstav. Po promítání zbylo místo ještě na dotazy. Bohužel celá beseda byla zorganizována poněkud narychlo, a tak se nemohl dostavit větší počet zájemců, kteří by se této zajímavé akce jistě rádi zúčastnili.

Jan Bartoníčka, Tříč

Benefiční koncert nemusí být jen v Praze

Konal se i ve Vysokém, a to 2. prosince 2001 v Krakonoši. A jeho účel? Výtěžek měl aspoň symbolicky přispět k zakoupení rehabilitačního přístroje ve prospěch zdravých rukou pacientů. Na to, aby se občané o tomto koncertu dozvěděli, zbyl jen jeden týden, a přesto byl sál Krakonoše plný a výtěžek přes 8 tisíc Kč.

A kdo byl tou pákou, která všechno zorganizovala? Bývalý pánovnický Rudolf Málek, kterému před 22 roky MUDr. Šinkorová operovala pravou

ruku a v roce 2000 MUDr. Keberle levou, takže může opět hrát na své oblíbené housle a violu. Z vděčnosti k lékařům zdejšího ústavu se rozhodl tento koncert uspořádat a přizval i své přátele, klaviristu Bohuslava Lédla a jeho paní zpěvačku Evu Lédlovou. Přednesli celkem 14 skladeb různých mistrů a další 3 na přání - Schumannovo a Čajkovského Snění a Fibichův Poem. Díky ÚPCHR, Krakonoši i MaÚ se koncert vydařil a svůj účel splnil. Byl to krásný předvánoční zážitek.

Ludmila Hnyková

Okénko podnikatelů

Mám na jaře něco sázet?

Obchod Květinka jsem v roce 2001 rozšířila o prodejní plochu a zároveň jsem v jarních měsících vylepšila vchod pergolou, osázela dřevinami a květinami. Po každém víkendu jsem se pak vracela se strachem, co je zničené nebo ukradené. Nakonec mi nezbyvalo nic jiného, než na noc a na víkend všechno uklízet. Před Vánoci jsme vchod opět vyzdobili - vánočním osvětlením. Svitili jsme však pouze jedinou noc, po které nám zbyl jenom transformátor a nechuť dělat něco hezkého. Na prodejně Sport jsme vánoční osvětlení přes noc nerozsvětili, ani o vánočních svátcích jsme si takto nedovolili na sebe "upozornit". Zůstal v nás jenom

smutný pocit, že jakákoliv výzdoba je nemožná. A přitom to, co jsme zhotovili, nezkrášlovalo pouze naše obchody, ale i vysoké náměstí. Takže mám na jaře něco sázet?

Iva Fišerová

Z HISTORIE dávné i nedávné

Rok 1900

Obec podnikla stavbu silnice na Hradsko od začátku háje farního vedle potoka a Vojákova mlýna až k Jizeře, dokončenou v roce 1902 nákladem 14 097 Korun 22 haléřů. Nová silnice byla postavena v šířce 4 m a všichni majitelé pozemků až na V. Holýho č.20 věnovali pozemky k této silnici potřebné zdarma. V roce 1901 byl postaven u stoku vysokého potoka most přes Jizeru. Dřevěná konstrukce byla natřena karbolímem a na most dán štěrka a škvára. Hrabě Harrach k žádosti slevil na ceně dříví 20 % a daroval pozemek před a za Jizerou i písek z Jizery. Základy pod mostním pilířem jsou z betonu. Místa ošetřovatele vodovodu byl zrazen pro nekonání povinností J. Metelky, hokynář. Na jeho místo byl schválen J. Blažek. Dne 30. 10. byly provedeny volby honebního výboru. Za předsedu byl zvolen V. E. Brož, Zastupitelstvo

nechalo zříditi do sálu radnického 50 židlí tvrdých u truhláře J. Špíky za cenu 3K 50 hal. za 1 židli. Schváleny pravidla pro vybírání pivního a kořalečnického krejcaru.

Rok 1901

Provedeno sčítání lidu. Ve Vysokém napočteno celkem 1520 lidí a sice 1464 Čechů a 56 Němců. Zahynul kočl Jáchym Holý pod vlakem u mostu v Nové Vsi u stanice Přívlaček. Váz byl rozdrčen a koně pohmožděni. Národní pouť 27. 5. pořádána Sokolem byla po hodině přerušena prudkým lijákem. Byla zvolena místní školní rada. V září došel pacht na hostinec v Radnici, který měly spachtovány sl. Plechovy. Za nového nájemce ustanoven Josef Nečas ml., fezník (Kuděl). (Hostinec byl 1934 zrušen a zřízeny úřadovny, s tím se nemohl tento smířit a koupil na náměstí dům hostinské B. Farské a zřídil zde po přestavbě i cizinecké pokoje.) Bylo provedeno označení hydrantů a ventilů u městského vodovodu tabulkami na domech za účelem snadnějšího najetí v zimní době. Zemřel dlouholetý člen zastupitelstva p. V. E. Brož. Na podzim byly ze starých pazdřen vedle silnice k Roprachicím zhotoveny obývané domy č. 270 a 269. Byl rozbořen chatrný domek č. 91 zvaný "Stará Boleslav", patřící F. Hořavkovi.

Pokračování příště
Iva Řehořová

Lékárník Josef Kramář ve funkci veřejné

1. část

Josef Kramář byl jednou z nejvýznamnějších vysokých osobností 19. století. V době, kdy ve Vysokém žil, se velmi zasloužil o jeho rozvoj. Své vzpomínky shrnul v knize "Příhody svého života pro rodinu napsal Josef Kramář".

"Rok 1842 uvedl mne v činnost veřejnou; byv neočekávaně zvolen za radního a účetníka obecního, počal jsem podílu bráti na záležitostech obecních. První mou prací bylo založení knihy hlavní pro dlužníky obecní. Šetřilo se ve všem velice.

Vysoký peněžní kapitál založen teprv na začátku nynějšího století, porážením obecního lesa (následkem vývratů) a pálení cihel. Souvislosti a starších účtů nikde jsem nenalezl, neboť při požáru veškeré listiny městské shofely, vyjma knihy pamětní.

Přiznivci naléhali na mne, jenž přáli sobě, abych dnes nebo zítra povinnosti purkmistrové se ujal, abych pilil s uživením, jelikož se přej nesluší, by purkmistr co hlava obce, svobodníkem byl. Když nyní uvažuji, jejích mínění tak malicherné nebylo. Stav manželský jest jedinou mravnou zárukou trvání člověčenstva a zároveň jediné možné výchování mladého pokolení.

V oné době, když jsem se oženil, počaly se již patrně jevit následky

klesání přádky a tkalcoviny v horách krkonošských."

Kramář dále popisuje, jak stavba továren narušila život lidí, kteří přádkem a tkalcovinou živili rodiny a jak nastala bída a hlad. Snažil se najít pro lidi jinou práci. Pokoušel se vyrábět ocet, plavit tahu a zavedl slaměnkářství. V knize popisuje veškerou činnost purkmistrovou, která se týkala zvelebování obce, zlepšení těžkých podmínek občanů, snažil se o mnohá zlepšení a úpravy obce, čímž se staral lidem o práci. Za zmínku stojí hřbitov.

"Přeložení hřbitova na dráhu (pole) mnoho mne stále namáhání: předně opírali se proti tomu domácí duchovní, poněvadž zdálo se jim pohodlnější pochovávat v kostele než za městem cestou bídnou, blátivou a neschůdnou. Za druhé brojili proti tomu obce přifařené, považujíce to za zneuctění mrtvých, pochovávat je v poli. Jakkoli zachovalé ještě pozůstatky dvou opuštěných hřbitovů v době moru r. 1770 dokazovaly, že se v poli pochovávalo.

Mně pomohla podobná náhoda: ve Staré Vsi, k Vysokému přifařené, vypukla opět cholera. Ihned zakázal jsem pochovávat v městě. Pan děkan činil námitky, že nový hřbitov ještě není vysvěcen, že on bez povolení vikariátního světitel nemá a ani nebude bez pole ohraničeného. Tyto námitky odstranil jsem do čtyřiašedeseti hodin, neboť ve Staré Vsi leželo již několik mrtvol na choleru zemřelých. Schválně posel přinesl povolení vikariátní a čtvero speřežní ohraničilo brázdu novy

hřbitov. Správní orgány na tom stály, aby se hřbitov ohradil zdi. Proti tomu opět jsem se ze stanoviska ekonomického, navrhuje zároveň živý plot. Proti živému plotu mnoho namítalo, nakonec prosadil jsem návrh svůj. Postavili jsme pouze zděnou bránu u vchodu. Od kostela až ke hřbitovu postavil jsem pěknou tvrdou cestu a vysázel za městem stromovím.

Potom přemýšlel jsem o odstranění zřícenin starého hřbitova u kostela a upravení prostranství. Zákon určuje, že opuštěné pohřebiště deset let zůstati má nehnuté, až mrtvolu tam pohřbené zpráchnivěly. Tak dlouho pohřbené čekati, pročez napsal jsem žádost k biskupské konsistoři, aby mně dovolila bývalý hřbitov okolo kostela upravit. Mrtvoly že zůstano neporušené, poněvadž celé místo zvýšil. Povolení jsem obdržel.

Když jsem prostranství proměnil, shledal jsem, že kostel v prostředku nestojí. Chťe souměru docílit, aniž bych ublížil okolí, musil jsem z jedné strany kus hřbitova ubrati a z druhé nasypati. Tu bylo třeba hýbati s hroby novějšími. Dělníkům, kteří ochotně pracovali, dával jsem každodenně, když jim bylo otvírati hroby, z vlastní kapsy hořké pálenky, aby zapili nepřijemný výpar. Úprava kolem kostela vydařila se mistrně, zbudila obdiv a pochvalu. Stranou před kostelem stávala socha Panny Marie na nevelikém podstavci. Na náměstí neladné skupení soch na společném podstavci. Obě přetvořil jsem. Dvě sochy dal jsem před hlavní vchod chrámu umístiti a dvě dole cesty ke

hřbitovu. Pod sochou Panny Marie dal jsem zhotoviti vysoký a široký podklad se stupněmi, aby socha výše stála a postavil na místo starého skupení na náměstí. Panna Maria se pak pozlatila."

Z velmi vážných rodinných důvodů musel Josef Kramář prodát r. 1856 lékárnu a opustit rodiště. "Že prodej lékárny, prodej místa rodného, velice mne dojal, snadno lze si domysleti, až jsem to k vůli manželce tajil; jediné myšlenka, že tak učinil jsem pro blaho rodiny, mírnila můj žal. Opuštěním sídla rodného skončila první obdoba mého výkonného života, trvavší 16 roků."

Pokračování příště

Zpracovala Jiřina Droubáliková

Staronový betlém u "Kvasničků"

Už zase obživl. Naposled ho postavil vysoký kapelník pan Miloslav Vodseďálek v roce 1976, kdy jako plný dvacet let předtím byl ozdobou velké obývací světnice a udělal radost malým i velkým. Pan kapelník ale navždy odložil taktovku a betlém zůstal v krabicích na půdě.

Od té doby uplynulo hodně vody, vystřídalo se hodně zim, sních zaspával stopy jako tehdy, když o nedělech a svátcích zimy chodili návštěvníci obdivovat zručenost, fantazii i plíli Vodseďáleků.

Poprvé skupení soch na Vodseďálekově, František a Miloslav, chodící živý betlém ve Sklenářovic u Meteků. (Dnes je tento betlém ve vysokém

muzeu.) Bylo to v roce 1914, Starší František byl tak okouzlen, že si umínil podobný betlém postavit doma. Nic ho od tohoto úmyslu neodradilo, ani ne zkušenost ani zima, pracoval na půdě, žádná překážka se mu nezdála neproveditelná. Skutečně postavil betlém, který byl v provozu až do roku 1933. Bohužel v roce 1934 přišel tragicky o život. I betlém přestal být "živý" a 23 let odpočíval v koutě na půdě. Nikdo neměl odvahu ho znovu oživit. Až roku 1956 se nechal přesvědčit pan kapelník Vodseďálek, betlém snesl z půdy a podařilo se mu ho opět zprovoznit. A znovu chodily stovky návštěvníků a těšily se pohledem na pohyblivé figurky a skupinky.

Od roku 1976 už zase uplynulo mnoho času, dalších 25 let, až nastoupila nová generace. Syn Míla se vrátil k rodinné tradici. Vybudoval samostatnou světničku, betlém do ní trvale umístil, ozvučil vánočními koledami a zpřístupnil jej už před Vánoce 2001. Je zase pohyblivý, živý a dokazuje, že krásné lidové tradice ani v našem úspěšném světě nevymírají. Záleží jen na lidech.

Pro návštěvníky je betlém přístupný v sobotu a v neděli mezi 13. 00 a 16. 00 hodinou.

Ludmila Hnyková

ŘEMESLA A ŽIVNOSTI

Město nejkrásnější zimy - Vysoké nad Jizerou

Takový byl slogan, který spolu s kresbou akademického malíře Oldy Vodseďálky byl v záhlaví propagačních materiálů o Vysokém, včetně dopisních papírů. A že k zimě patří lyže, zastavíme se dnes u jejich výrobců. Vysoké lyže měly v té době své dobré jméno i v zahraničí. Vedle Janouškova pekařství byla výroba lyží pana Antonína Bartoně a u hřbitova, vedle tenisového kurtu, pana Karla Koldovského. Starý pan Bartoň byl jedním z průkopníků lyžařství v Čechách, v mládí sám závodník a celý život významný lyžařský funkcionář. Jeho syn, také Antonín, byl známý přeborník v severských disciplínách, a zrovna tak i pan Koldovský. A odtud ta jejich specializace.

Lyže se vyráběly sportovní, takové pro každého, mnohdy jediný dopravní prostředek v horách, a dále běžky a skokanské. Základem bylo dobré dřevo, hlavně jasanové. Vím, že pan Bartoň si sám chodil vybírat stromy, dohlížel na správné rozřezání a ty fošny potom vysychaly několik roků. Nejdříve srovnané jen tak venku, potom pod přístřeškem a nakonec v domě. A když potom to prosláhlé dřevo dostalo tvar lyží, znovu se napařovalo, aby se docílil žádaný prohnutý tvar.

Jak došlo k rozvoji alpského lyžování,

začaly se na lyže montovat ocelové brany, aby dobře zafezávaly, změnilo se vázání a lyže přestávaly být už jen zimní turistickou potřebou. Příšla doba lepených lyží, a to začal i sem pronikat plast, takže ty lyže celé ze dřeva vidíme dnes jen v muzeu.

Hned naproti Bartoňům byl starý měšťanský dům továrníka Kramáře. Ponurý, v našich očích tajemný, hodil se k té drogistické alchymii pana Oldřicha Játě, který tam měl v přízemí svůj krám. Zboží nedostával už namíchané a zabalené z továrny jako dnes, hodně si je musel připravovat sám z různých polotovarů a k tomu potřeboval mnoho odborných znalostí. Tak jsme si pro petrolej chodili s vlastní láhví a kyt na okna se dával do papíru, třeba novinového. Ale drogista uměl také vždycky odborně poradit. Když si pan Játě postavil na protilehlém rohu nový dům, prodejna tam byla krásná, světlá, s velkými výlohami a moderním zařízením z kovu a skla. A i ten starý, tajemný dům se dočkal přestavby do dnešní podoby.

Vysoké se stále mění, to pozorují při každé další návštěvě.

Anna Čefovská

Cukrárna a kavárna U Hořavků

Ulice Dr. Karla Farského vedoucí z náměstí směrem k nemocnici je velice problematická, úzká, zejména v zimě, nebezpečná i sněhem podjícím ze střeš, protože není kam se vyhnout. Ale voněla. Desítky let. Stačilo přejít

kolem výroby cukrářského zboží nebo ještě dříve kolem Hořavkovy cukrárny. Dne 30. prosince 2001 vůně zcela vyprchala, protože Bachtíkova výroba se definitivně přestěhovala do Zákostelí. Skončila tak jedna etapa nerozlučně spojená s Vysokým, protože Hořavkova cukrárna a kavárna byl pojem známý daleko široko. Podívejme se trochu do minulosti, kdy, kde a jak to začalo.

Zakladatelem tohoto podniku byl vysoký rodák pan Josef Hořavka, který se vyučil řemeslu cukrářskému v letech 1891 - 1895 a získal tak List za vyučenou. (dále viz. foto) Oženil se se slečnou Marií Kobrovou.

Původní cukrárna byla ale otevřena v domě Občanské záložny, tj. dnešní České pošty. (dále viz. foto)

Teprve později koupil pan Hořavka dům č. 127 v ulici Dr. Karla Farského a zařídil cukrárnu, tj. výrobu cukrářského zboží, prodejnu a kavárnu. Ta se stala oblíbeným místem setkávání vysoké studentské mládeže. (dále viz. foto)

Vzpomínají pamětníci:

V Hořavkově cukrárně

Tak již došlo k přestěhování výroby cukrářského pečiva do domu V Zákostelí, který byl po požáru podstatně přestavěn. To vyvolává u dosud žijících pamětníků vzpomínky především na slavnou Hořavkovu kavárnu. Chtl bych připomenout i neméně proslulou Hořavkovu

cukrárnu historkou, jak ji paní Hořavková vyprávěla.

Stalo se to někdy koncem 20. let dnes již minulého století. Do Vysokého tehdy přijeli a v Krakonoši denně hráli herci pražského divadla Akropolis. V té době zde také pobýval spisovatel Viktor Dyk. Když chtěl, jako nadšený Houbař, získat na své houbařské výpravy své vysoké přátele, uplácel je kremlolem od Hořavků. Stalo se jednou, když šel koupit oblíbené kremrole, že právě byla v cukrárně jedna ženská ze sousední vesnice, proslulá svou hubatostí. Když spatřila Dyka chystajícího se do lesa na houby v ustrojení k tomuto účelu, rezolutně se do něj pustila: "Že vy ste taky jeden z těch herců, co nám tu kazej holky!" Dyk zaplatil kremrole a se smíchem rychle odešel. Pak se do rozzlobené ženské pustila paní Hořavková: "Ženská, vždyť to byl Viktor Dyk, básník, spisovatel a politik!" Ta zchladla a jen se zkroušeně ozvala: "Vosobo, a to ste mně hned nemohla dát přes deršku?"

dr. Václav Lukáš

Pájdeme k Hořavkom

Moje nejranější vzpomínky na Hořavkovu cukrárnu jsou nejsilněji spojené s předvánoční dobou. S prodejnou vyzdobenou Mikuláší, čerty a jinými vánočními ozdobami. Nejvíce jsem milovala dudlíky z mandlového těsta, zavěšené na růžové stužce pro holčičky, na modré pro

chlapečky. Z téhož těsta byly figurky - "plaváček" ve vaničce a "kakáček", chlapeček kakající zlatý penízek. Později, kdy už jsme mohli chodit do biografu, zaběhli jsme o přestávce (to se přetáčel film) ze sokolovny k Hořavkom pro "kimbo" za 1,- Kč. To byla mražená (už tehdy!) smetana v čokoládě, připomínající o trochu menší nanuk na dřívku. Vedle cukrárny byla kavárna. Tam se vešlo přes cukrárnu nebo přes chodbu hlavním vchodem do domu. Chodila tam studentská mládež, když nebylo počasí na plovárnu, tenis, volejbal nebo výlety. V zimě po lyžování. Mohlo se tam sedět třeba celé odpoledne o jednom zákusku, čaji nebo limonádě. K tomu se hrálo na piano, pouštěl gramofon na kliku, hoši mohli hrát na kytaru a zpívalo se. To bývalo tesně před II. světovou válkou.

Ještě dnes, když jdu občas kolem a pohlédnu na dům, tyto vzpomínky se vynoří. I zvuk zvonku nad vchodem z chodby, který vždy příjemně zaklinkal. Bývalo tam útulno a milo.

Jiřina Ďoubalíková

*Pokračování přístě
Připravuje Ladmila Hnyková*

Původní cukrárna v domě Občanské záložny.

Dům č. 127 v ulici Dr. Karla Farského.

LIST ZA VYUČENOU

liti podpisy dáváte za

Josef Holáček

rodilý z *Hynek* neobřezaný *katolík*
vyučoval se umělnému řemeslu *čistě ručnímu*
po *4* letech a sice od *1. května 1891* do
1. května 1895 a po dobu tu že nejen věrně pracoval
mrazeně a mlčenlivě se choval vytrval, v jinováním oboru tak
dostatečně vědomosti a zkušenosti sobě získal, že neváham zprávit
jej dalším času ušetřit a dle zásluhy výše odměnit a dle
něho pomocníka *čistě ručnímu* každému, zvláště ale
všem souduzným pánům živnostníkům.

Na větší pravdy zabezpečení jest tento list za vyučenu mrou a
starostlou společnosti podpísan a pečeti společenská zpečen.

Dáno v hrst blav město Praze dne *1. května 1895*

Koruně nále Průběh
ZA STAROSTU
KRÁLEVNOSTA PRAHY
dne *30. května 1895*

Josef Holáček
Uvěsti dle svého shledy se s nejvyšším úřad společenská Se *2. května 1895*

Z PŘEDSTAVENSTVA SPOLEČENSTVA

Karel Holáček

Z dopisů našich čtenářů

Válení,
tak jako mnozí jiní rodáci a přátelé
Vysokého i já ráda vzpomínám na
všechny letní i zimní prázdniny, které
jsem prožívala u mých prarodičů
Erbanových. Vybavují se mi různé
příhody a zážitky včetně té
neopakovatelné vůně rohlíků, housek
a kručníků, která mne vždy ráno vítala
do nového dne. Ta se často mísila ještě
s vůní březových kulánek, které si v
pekárně na peci sušil pan Fučík, aby z
nich pak vyrobil krásné korbice.

Potěšilo mne, že paní Čefovská v
článku o vysokých pekařích
vzpomíná též mého dědečka. Dovolte
mi jen popravit jeho křestní jméno.
Dědeček byl Hynek a ne Evžen, jak
bylo omylem uvedeno.

Mohu Vám též posloužit jednou
perličkou, která se také váže k
vánočním svátkům. Mimo těsto na
štedrovnice přinášely si hospodyně k
upečení v peci také plechy se
sušenkami nejrůznějších tvarů. Ani
toto těsto nesmělo být moc mastné a
sladké, aby se v peci neroztéklo.
Hospodyňky však někdy nedbaly
radý mistra pekárne. Tak se stalo, že
jedna z těch neposlušných, když na
plechu vytáženém z pece uviděla
misto krásných rybiček beztvarou
placku, si povzddechla: "Chtěla jsem
mit rybičky, a mám moře."

Přeji Vám mnoho úspěchů v novém
roce.

Srdečně zdraví
Irena Čevínková

CESTUJI, CESTUJEŠ, CESTUJEME

Za jižním sluncem

Ráda bych se s vámi, milí čtenáři,
podělila o zážitky a dojmy z mé
prázdninové cesty na jih Evropy.

Španělsko

Převážná část země na severu je
tvořena travnatou kopcovitou
krajinou, která je sem tam porostlá
listnatými stromy. Silnice jsou často
lemovány pampovou trávou a
dovedou vás do malebných měst
Španělska. Střed země je také
kopcovitý, ale je naopak suchý. Když
projděte od Barcelony k Madridu a
dále k Seville, krajina se postupně
mění ze zelené na suchou, až
vyprahlou. Na jihovýchodě země se
rozprostírá poušť. Několikrát se náš
zrak upnul k velké papírově černé
krávé, která byla umístěna na
vyprahlém kopci. Omyl! Nebyla to
kráva, ale býk, značící, že v blízkosti
několika kilometrů se pořádají býčí
zápasy. Podle informací se tyto
zápasy konají v Madridu a Barceloně
každou sobotu a v jiných místech jen
ve státní svátky. Kromě býků jsme na
kopcích zahlédli i staré zříceniny
hradů, které nám připomínaly dobu
mořeplavců a dobyvatelů. Párkrát
jsem uviděla i zavlažovací systémy v
podobě širšího koryta, často
umístěného nad zemí, kde protékal
silný proud vody.

Jakmile se začnete přibližovat na jih
země, zanedlouho si všimnete hlavně
kolem pobřeží prvních palm,

kaktusů, pak plantáže citronků. Spatřili jsme mnoho měst - Valencii, Alicante, Elche - město palmových hájů, Murcia, Granadu, Almunecar, Malagu, La Lineu, Tarifu, Bilbao... O Malaze Španělů říkají: "Neviděl jsi Malagu, nepoznal jsi Španělsko." Tarifa je turistické město, z kterého se díváte přímo na africké pobřeží téměř vám ležící u nohou (15 km přes začínající Atlantik). Mnoho lidí, kteří žijí poblíž tohoto městečka, tvrdí, že je tam spousta zlodějů a řeká. Toto malé město je obklopeno vyprahlými kopci. Šli jsme po těchto kopcích podél pobřeží a pozorovali Afriku. Je to velmi zvláštní místo, jako kdybychom nebyli v Evropě, jako by zde panovaly jiné zákony. Město kopci a na kopcích se krčily zehudlé domky, kde bydleli přistěhovalci, rolníci, pastevci a snad i ti nejchudší. Každíčký pozemek byl obhnan plotem z ostatých drátů. Na dvorku před domem běhalo několik psů a dětí. Opravdu podivné místo. Za chvíli se stmívalo a my si hledali místo k noclehu. Nebylo to snadné, všude byly ostatné ploty a my museli chodit po pěšinách. Konečně! Jedno neoplocené místo blízko silnice - kus kopce s kefi a v noci s jiskřivým stozářem. Za svítání nás vzbudil motor příjezdějícího vozidla, které zaparkovalo kus od nás za jedním z kerů. Vylezli z něj dva muži s brokovnicí v ruce a se psy. Vtom nad námi prolétla střela. Co to? Oni po nás střelí! Rychle jsme se spakovali a vydali se po silnici pryč. Ještě jednou nad námi zasvištělo, a pak kulka dopadla a odrazila se od silnice vedle

nás. Později jsme zjistili, že jsme stanuli na nepravém místě v nesprávnou dobu. To ptáci přelétají do teplých krajů a místní obyvatelé je sestřelují. Ve Španělsku jsme hovořili s německým chlapcem, který se vydal na vlastní pěst do Španělska čtyřikrát a byl třikrát o všechno okraden. Mě se vydali do Španělska podruhé, ale žádné zloděje jsme nepotkali. Málo španělských lidí umí anglicky, a už vůbec ne německy. Ti si prosazují především svou španělštinu rozdělenou do sedmi španělských nářečí. A tak Adios, España!

Gibraltar - nejjižnější bod Evropy

Britská kolonie s 28 000 lidmi bez armády, kteří žijí na 6,5 km². Jinými slovy řečeno velká bílá vápencová skála tyčící se nad mořem, pod kterou se rozprostírá jedno jediné a hlavní město Gibraltar, vítající turisty nespočtenými krámkami a uzočnými uličkami pro jedno auto. Výběžek je také střediskem námořní dopravy a strategickou námořní a vojenskou základnou. Gibraltarský průliv je považován za nejfrekventovanější vodní cestu na světě. Obyvatelé Gibraltarů mluví jak anglicky, tak španělsky a žijí převážně z turistického ruchu. Největší a nejznámější atrakcí na Gibraltaru jsou opice makak magot, které jsou spjaté s řečnám: "Mokad budou žít opice na Gibraltar, neopustí Gibraltar ani Britové." Kromě opic můžete navštívit jeskyni sv. Michala, kde se můžete seznámit s historií Gibraltar, nebo se můžete vydat za delfiny na moře nebo na vyhlídku na Afriku,

maják... Můžete si zaplatit taxik, který vás provede po poloostrově. Pro nás byly ceny za taxi velmi drahé. Neustále jsme stoupali po skále Tárik výš a výš, až jsme se ocitli uprostřed skály a na zádech cítili naše 20kilové batohy. Zastavili jsme se a zkusili stopovat. Štěstí stalo při nás. Hned první auto zastavilo. Byl to místní mladý muž, jenž se stal našim průvodcem kolem celého Gibraltar. Cestou jsme potkávali žáky v hezkých školních dresech, děvčata oblečená do skládaných šedivých sukní ke kolenům, svrchní oděv stejně jako u chlapců tvořil bílé krátké triko a vinová mikina, ale chlapci nosi tmavomodré mikiny a kalhoty.

Portugalsko

Nejzápadnější země s nejkrásnějšími písčnými plážemi a nejzápadnějším bodem v Evropě - Cabo da Roca (kousek od Lisabonu). Lisabon je rozdělen na jižní a severní část, které spojuje téměř 3 km dlouhý most - kopie Brooklynského mostu. Lidé na jihu jsou přátelštější. Portugalci svému hlavnímu a zároveň přístavnímu městu říkají "Ližba". A na rozdíl od Španělů se učí jazyky. Kdo neumí anglicky, umí francouzsky, ale není to pravidlem. Druhé největší město po Lisabonu je Porto. Znamé je především portské víno, vyráběné v údolí řeky Douro. Mnoho portugalských měst má velmi podobnou architekturu - hezké domky, vilky s bílou, až okrovou omítkou a červenou střechou. Na pláži Costa da Caparica kousek pod

Lisabonem můžete sledovat rybáře s traktory, jak přijíždějí k Atlantiku a za chvíli vytahují plné síť sledů. Ryby, které se jim vyprostí ze sítě nebo jsou omráčeny, loví kolem pobíhající děti a hází je rackům. Příběhnou opuštění psi a začnou žadonit, ale slané ryby jim nechutnají. Psi nebo kočky bez majitelů běhají volně po Portugalsku i po Španělsku. Někdy se nám stalo, že se k nám nějaký z psů připojil a zůstal s námi při našem putování anebo nás hlídal v noci. Když se ve Vile Nově de Milfontes, přímořském městečku, nepatrně přiblížíte k písčným útěsům, můžete pozorovat rozbouřený Atlantik a ráno místní rybáře s kbelíky v rukou, jak sbírají různé mořské živočichy, které uvízlí po odlivu mezi droboučnými skalami. Někdy se podaří rybáři chytit velkého přestářého kraba nebo žraločí mládě. Algarva je název pro nejjižnější portugalský cíp proslulý mandlovými, olivovými a fíkovými sady a také neudržovanějšími plážemi. Není divu, vždy mladí brigádníci sbírají a třídí odpady do velkých pytlů. Kde nenajdete brigádníky, najdete několik odpadkových košů nebo kontejnerů umístěných vedle sebe. V Portugalsku a ve Španělsku se třídí odpad běžně, takže je čisto. Nejnávštěvovanější jsou přímořská města a nejstarší přístavy, jako Portimao, Faro, Tavira, Albufeira, atd. Léta jsou v Portugalsku suchá a horká. Neustále fouká příjemný váněk od Atlantiku. V noci je chladněji,

vlhko a vítr zesílí. Když je příliv, hladina oceánu se zvedne až o několik metrů. Šest měsíců v roce v Portugalsku vůbec neprší. Srážky směřem k jihu klesají. Podnebí je v Portugalsku odlišné, v zimě na jihu země může být teplota kolem 10°C a na severu o něco méně.

Všechna místa, na která jsme se na naší cestě dostali, se mi líbila. Chtěla bych se tam ještě podívat.

Jana Svátá

SPORT

Závody Po staru

Letošní rok je posledním krůčkem ke stoletému výročí založení našeho klubu. Již nyní uvažujeme o tom, jak tyto oslavy připravit. Máme však ještě rok času, abychom vše řádně promysleli a vyzkoušeli. Proto náš klub v této sezoně opět připraví lyžařské závody Po staru. Závod se uskuteční v sobotu 23. února 2002 a mělo by jít o jakousi generálku na příští stoleté výročí, které jako správní lyžaři oslavíme na lyžích.

Větší péče bude věnována soudcovskému sboru a jeho činnosti při vlastním závodu. Očekáváme také, že ještě stoupne zájem lyžařů z Vysokého a okolí. V programu zůstaneme u tradičních disciplín.

Začíná se uctěním památek vysokých lyžařů a členů Ski klubu na vysokém hřbitově již v 8.30 hodin. Poté se již závodníci sejdou na závodisti, kde proběhne dopolední program: běh mužů na 10 000 metrů, závod dívek na 1000 metrů a v programu bychom i nadále chtěli udržet závod horské mládeže "o kupy". V této disciplíně byla v posledních letech slabší účast, a tak vyzýváme vysoké děti, pokud mají potřebnou výstroj, aby se závodu zúčastnily. Odpolední program začíná průvodem z náměstí do Louček, kde se bude v okolí sněhového hradu závodit. Atraktivní disciplínou je běh O rekord na sto metrů krokem telemarským, dále je to závod mužů na 5 kilometrů a jízda dam na dva kilometry. Program ještě doplní závod mužů ve skoku na sněhovém můstku.

Důležitou částí programu je slavnostní vyhlášení výsledků a předávání "dantesů". Vyzkoušeli jsme již více možností, kde tento ceremoniál uskutečnit. Letos se vrátíme k dřívější tradici, kdy většina podobných akcí končila pořádnou tanečnicí. Již jsme to takto před lety pořádali a akce měla mimořádný úspěch. Největším problémem však byla potřeba velkého množství pořadatelů. Letos se nám podařilo domluvit s vysokou nemocnicí. Její zaměstnanci jsou ochotni pomoci nám s organizací, a tak bude možné hned po závodech se přesunout do divadla Krakonoš, kde bude k dispozici dostatek jídla a občerstvení a od 18.00 hodin proběhne slavnostní vyhlášení vítězů. Hned po skončení

ceremoniálu bude probíhat bal Po staru.

Věříme, že nám bude přát počasí a závody se vydaří. A na bále očekáváme vedle účastníků závodu i všechny příznivce vysokého lyžování a ostatní, kteří chtějí jen tak "přijít pobejt".

*Za Český ski klub Vysoké nad Jizerou
Zdeněk Seidl*

KČT

Tradiční zamykání cest 17. 11. 2001

Trasu volíme okolím Vysokého směrem na Helkovice, Cimbál, Příkrý a Škodějov, kde při zastávce u videozáznamu vzpomeneme na letní sjezd Vltavy. Závěr zamykání je na leži v Roprachticích. Dopolední krásné počasí přilákalo k účasti 46 příznivců turistiky. Trasa byla dlouhá 20 kilometrů.

Vánoční setkání vysokých turistů 29. 12. 2001

Scházíme se, abychom vyhodnotili naši činnost za rok 2001, který byl rokem 100. výročí založení našeho vysokého klubu turistů. Závěr hodnocení - podařilo se nám splnit plánované akce stanovené pro tento jubilejní rok. Dále mezi námi vítáme Ing. Karla Benedikta s poutavou přednáškou z jeho cest po Chile a Peru, doplněnou diaprojektivou. Bylo to moc pěkné. Rozcházíme se s přáním krásných turistických zážitků pro rok 2002.

Túry na běžkách ke Štěpánce 26. 12. 2001 a 1. 1. 2002

Využíváme krásného sněhu a počasí k vyjížděním na běžkách. Cíl je tradiční - Štěpánka. Sešlo se nás kolem 40 běžkařů turistů.

Jiří Libal

Společenská kronika

Narození

Dne 16. 11. 2001 se Libuši Doležalové a Karlu Šrámkovi narodila dcera *Karolína*.

Dne 1. 12. 2001 se manželům Sylvii a Jiřímu Strnádkovým narodila dcera *Beáta*.

Dne 21. 12. 2001 se manželům Markétě a Oldřichu Ottovým narodil syn *Oldřich*.

Hodně zdraví a štěstí!

Životní jubilea

Vysoké nad Jizerou

Jaroslava Frančová 80 let

Ludmila Hájková 80 let

Jarmila Patočková 79 let

Karel Bartoniček 78 let

Hana Šírová 76 let

Bohumír Hajný 84 let

Věra Voříšková 84 let

Milada Bažantová 76 let

Bohuslav Kvarda 75 let

Júlie Hladíková 74 let

Josef Bartoniček 72 let

Štefánia Nečásková 72 let

Věra Rónová 72 let

Karel Haas 71 let

Horní Tříč

Čestmír Slavík 77 let

Marie Hladíková 74 let

Marta Bartoňová 83 let

Ludmila Stehlíková 83 let

Miloš Hrubý 78 let

Josef Škoda 78 let

Anna Vránová 74 let

Sklenářice

Ludmila Habová 89 let

Marian Stochel 81 let

Ladislav Metelka 79 let

Josef Opřátko 78 let

Eva Kavanová 72 let

František Patočka 71 let

Bohumil Vondrák 83 let

Josef Nosek 70 let

Stará Ves

Josef Filounek 71 let

Marie Janoušková 81 let

Všem jubilantům blahopřejeme!

Úmrtí

Dne 8. 12. 2001 zemřela *Miloslava Malíková* z Vysokého nad Jizerou ve věku 57 let.

Dne 2. 1. 2002 zemřel *Oldřich Hásek* z Vysokého nad Jizerou ve věku 64 let.

Všem pozostalým vyjadřujeme upřímnou soustrast.

Znáte své město?

obrázkový seriál k zamyšlení-
zima leden 2002

